

Notat

Dato: 21. januar 2010.

Kirkeministeriet
2. Kontor
Dok. nr. 649327/09
Sagsbehandler
Lise M. Hjort Elmquist

Høringsnotat vedrørende forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd og lov om folkekirkens økonomi (Samarbejde mellem menighedsråd mv.)

Lovforslaget blev sendt i offentlig høring den 28. oktober 2009 med frist for bemærkninger den 3. december 2009.

Lovforslaget blev sendt i høring hos: Samtlige biskopper, Landsforeningen af Menighedsråd, Danmarks Provsteforening, Den danske Præsteforening, Finansministeriet og Statsministeriet.

Ved høringsfristens udløb var modtaget 9 høringssvar. Høringssvarene fordelte sig således, at der var modtaget høringssvar fra Biskoppen over Fyens Stift, Biskoppen over Haderslev Stift samt Biskoppen over Københavns Stift (sidstnævnte på vegne af samtlige biskopper). Der var desuden modtaget høringssvar fra Landsforeningen af Menighedsråd, Danmarks Provsteforening, Den Danske Præsteforening, Danmarks Kordegneforening, Holstebro Provstiudvalg og Glostrup Sogns Menighedsråd.

Lovforslaget har givet anledning til følgende bemærkninger

Generelt

Holstebro Provstiudvalg har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Biskoppen over Haderslev Stift udtrykker stor tilfredshed med lovforslaget og kan fuldt ud tilslutte sig de foreslåede ændringer.

Landsforeningen af Menighedsråd tilslutter sig generelt forslaget om at reducere bureaukrati og give større selvbestemmelse til menighedsrådene i forbindelse med etablering af fælles menighedsråd. Foreningen finder, at forslaget på en enkel måde bidrager hertil.

Danmarks Kordegneforening finder ændringsforslaget i sin helhed velgenemtænkt og hilser generelt ethvert forslag til forenkling og afbureaukratisering velkommen. Den Danske Præsteforening tilslutter sig et lignende synspunkt.

Danmarks Provsteforening og Glostrup Sogns Menighedsråd udtrykker i sit høringssvar støtte til lovforslaget, idet det giver de enkelte sogne og menighedsråd større kompetence og selvbestemmelse. Glostrup Sogns Menighedsråd beklager dog meget, at Kirkeministeriet har udsendt lovforslaget med så kort høringsfrist, at menighedsrådene ikke kan nå at afgive høringssvar, ligesom det kritiseres, at menighedsrådene ikke var anført som høringssparter.

Bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 1, stk. 3, i lov om menighedsråd)

Landsforeningen af Menighedsråd er som udgangspunkt positiv overfor forslaget om, at to eller flere sogne kan oprette fælles menighedsråd, selvom de ikke udgør et pastorat. Da folkekirken er en territorialkirke, finder landsforeningen det dog problematisk, at lovforslaget samtidig åbner op for, at sogne, som kan ligge geografisk meget langt fra hinanden, kan oprette fælles menighedsråd. Landsforeningen anfører endvidere, at det administrativt vil være mest praktisk, hvis menighedsrådene ligger indenfor samme provsti.

Den Danske Præsteforening finder det problematisk, hvis menighedsråd skal kunne samarbejde om fælles menighedsråd på tværs af pastoratsgrænser, da pastoratet er præstens ansættelsesområde, og et sådant samarbejde derved vil få betydning for præstens arbejdsvilkår.

Biskoppen over Københavns Stift påpeger, at forslaget om oprettelse af fælles menighedsråd på tværs af pastoratsgrænser i forbindelse med kaldsretten kan få den konsekvens, at et sogn i et andet pastorat, via det fælles menighedsråd, får indflydelse i forbindelse med besættelsen af præstestillinger.

Kirkeministeriets overvejelser:

Kirkeministeriet har i forbindelse med det seneste menighedsrådsvalg givet et mindre antal dispensationer til oprettelse af fælles menighedsråd på tværs af pastoratsgrænser, og det er fortsat ministeriets opfattelse, at det i visse tilfælde kan være en hensigtsmæssig løsning.

Kirkeministeriet har dog noteret sig de i høringssvarene fremkomne synspunkter.

På baggrund heraf finder ministeriet ikke, at det vil være hensigtsmæssigt som foreslået at give en generel hjemmel til, at menighedsråd i enhver situation er berettiget til at oprette fælles menighedsråd på tværs af pastoratsgrænser. Ministeriet er derfor indstillet på at lade dette forslag udgå, således at menighedsråd også fremover alene kan oprette fælles menighedsråd på tværs af pastoratsgrænser efter ansøgning om dispensation fra Kirkeministeriet. Dette vil sikre, at der fortsat foretages en konkret vurdering i forhold til hver enkelt ansøgning, ligesom det vil sikre, at provsti og stift bliver inddraget i processen på samme måde, som det er tilfældet i dag. Eventuelle uhenigtsmæssigheder i forbindelse med en konkret ansøgning kan således blive afklaret, inden en eventuel dispensation meddeles.

Kirkeministeriet har dog i lovforslaget valgt at fastholde, at det fremover skal være muligt for enkelte sogne i et pastorat at indgå samarbejde om fælles menighedsråd uden forudgående dispensation fra ministeriet, selvom ikke alle sogne i pastoratet ønsker at tilslutte sig samarbejdet. Dette vil betyde en administrativ lettelse for de enkelte menighedsråd, men det vil ikke betyde nogen ændring af præstens arbejdsvilkår eller medføre konflikter i forbindelse med kaldsretten.

Bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3 (§ 2, stk. 3, i lov om menighedsråd)

Danmarks Provsteforening og Biskoppen over Haderslev Stift kan tilslutte sig, at menighedsråd, der ønsker at samarbejde, med lovforslaget i højere grad selv kan fastsætte antallet af menighedsrådsmedlemmer i det fælles råd. Provsteforeningen gør dog opmærksom på, at lempelsen i fastsættelsen af antallet af menighedsrådsmedlemmer kan medføre en u hensigtsmæssig skævvridning i forholdet mellem antallet af folkekirkemedlemmer og antallet af stemmeberettigede menighedsrådsmedlemmer i forbindelse med bispevalg.

Kirkeministeriets overvejelser:

Et fælles menighedsråd kan i henhold til lovforslaget maksimalt bestå af summen af det antal valgte medlemmer, som de deltagende menighedsråd enkeltvis er berettiget til. Dette er en lempelse i forhold til gældende ret, hvor antallet af valgte medlemmer af det fælles menighedsråd som udgangspunkt skal fastsættes på baggrund af det samlede antal folkekirkemedlemmer i sognene og fordeles på de enkelte sogne i forhold til medlemstallet i hvert enkelt sogn. Efter denne model vil alle menighedsråd, som deltager i et samarbejde, afgive medlemmer.

Såfremt et fælles menighedsråd vælger at udnytte muligheden i lovforslaget for at bestå af summen af det antal medlemmer, som de deltagende sogne enkeltvis er berettiget til, har de nøjagtigt det samme antal medlemmer - og dermed antal stemmer ved bispevalg og provstiudvalgsvalg - som hvis de vedblev at være selvstændige menighedsråd. Dette er således en forbedring af de fælles menighedsråds retsstilling i forhold til gældende ret.

Ministeriet er af den opfattelse, at det herefter må være op til det enkelte menighedsråd selv at afgøre, hvorledes man bedst indretter sig lokalt, for så vidt angår størrelsen af det fælles menighedsråd og sammensætningen mellem de deltagende sogne. Ministeriet finder det i øvrigt naturligt, om et fælles menighedsråd efter den første periode beslutter sig for at justere antallet af medlemmer af det fælles menighedsråd på baggrund af konkrete erfaringer fra netop deres sogne.

Biskoppen over Fyens Stift og Biskoppen over Københavns Stift bemærker, at det bør overvejes at ændre bestemmelsen, hvorefter et fælles menighedsråd kan bestå af ned til 5 valgte medlemmer, til at et fælles menighedsråd kan bestå af det antal medlemmer, som det fælles menighedsråd ville være berettiget til i henhold til lovens nugældende ordning. Det anføres således, at det vil skabe ensartethed i forhold til menighedsråd, som ikke er sammenlagte og give et fornuftigt antal menighedsrådsmedlemmer til at dele arbejdsopgaverne i menighedsrådet.

Kirkeministeriets overvejelser:

Kirkeministeriet har noteret sig de indkomne hørings svar og har på denne baggrund valgt at ændre lovforslaget således, at det fælles menighedsråd mindst skal bestå af det antal valgte medlemmer, som det samlede antal folkekirkemedlemmer i de deltagende sogne ville berettige til, jf. § 2, stk. 3, i lov om menighedsråd, hvis sognene udgjorde en samlet menighedsrådsreds. Hvert sogn skal mindst have et valgt medlem. Det fælles menighedsråd beslutter i øvrigt selv, hvorledes de valgte medlemmer fordeles mellem sogne.

Landsforeningen finder det uhensigtsmæssigt, at flertallet i et fælles menighedsråd efter en eller flere valgperioder f.eks. kan beslutte, at et mindretal, som er valgt i et lille sogn, skal repræsenteres af færre medlemmer end tiltrådt på menighedsråd i forbindelse med etablering af det fælles menighedsråd. Landsforeningen foreslår derfor, at enhver ændring af antallet af valgte medlemmer fra de involverede sogne skal godkendes på menighedsråd i hvert af sognene, hvis blot et flertal af menighedsrådsmedlemmer valgt i et af sognene ønsker det.

Kirkeministeriets overvejelser:

Det forhold, som Landsforeningen påpeger, kan også gøre sig gældende i henhold til den nugældende lovgivning, hvis et fælles menighedsråd er oprettet på baggrund af en dispensation, og et flertal i rådet derefter vælger at overgå til lovens almindelige ordning eller søge om en fornyet dispensation med en anden fordeling mellem sognene.

Samarbejde om fælles menighedsråd er netop et samarbejde, som kan opløses, hvis de deltagende menighedsråd ikke længere føler, at samarbejdet fungerer. Det er ministeriets opfattelse, at de enkelte menighedsråd som udgangspunkt selv må nå til enighed om spørgsmål i relation til samarbejdet, da det ellers er vanskeligt at forestille sig, at samarbejdet er udbytterigt for de deltagende menighedsråd. På denne baggrund finder ministeriet ikke anledning til at foretage yderligere regulering, som foreslået af landsforeningen.

Bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 4 (§ 10, stk. 1, i lov om menighedsråd)

Danmarks Provsteforening og Landsforeningen af Menighedsråd finder det hensigtsmæssigt, at menighedsrådet selv afgør, om man ønsker en kirkeværge for hele det område, menighedsrådet dækker, eller om man ønsker en kirkeværge for hver kirke.

Bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 2 (§ 24 i lov om folkekirkens økonomi)

Side 5
Dokument nr. *

Biskoppen over Haderslev Stift og Landsforeningen af Menighedsråd tilslutter sig forslaget om at flytte bestemmelserne om samarbejde mellem henholdsvis provstiudvalg og stiftsøvrigheder fra økonomiloven til menighedsrådsloven.

Biskoppen over Københavns Stift finder i modsætning hertil, at det er hensigtsmæssigt, hvis bestemmelserne forbliver i lov om folkekirkens økonomi af hensyn til konteksten med de øvrige økonomi- og kompetencebestemmelser i de to love.

Kirkeministeriets overvejelser:

Kirkeministeriet har noteret sig Biskoppen over Københavns Stifts synspunkt.

Ministeriet har dog i praksis kunnet konstatere, at der har været stor forvirring forbundet med samspillet mellem § 24 i lov om folkekirkens økonomi og samarbejdsbestemmelserne i lov om menighedsråd kapitel 8. På denne baggrund fastholder ministeriet forslaget om at samle alle samarbejdsbestemmelserne i lov om menighedsråd af hensyn til overskueligheden for menighedsrådene og andre brugere af regelværket.